

[Ib Nørlund.]

til olien, ikke som kulbrinte, men som profitobjekt. Det er kendt, at ledende USA-statsmænd i den senere tid har givet udtryk for en politisk opfattelse, som indbefatter, at dette agentur skal bruges i en front imod de olieproducerende lande, og man har fremsat udtalelser, der helt er skærpet til at omfatte en væbnet konflikt og intervention.

På spørgsmålet om, hvorvidt den danske regering på nogen måde har taget forbehold over for en sådan udvikling i forbindelse med tilslutningen til traktaten, er der givet svaret nej, et svar, som kun er beundringsværdigt i sin korthed. At denne udvikling fører i retning af konfrontation, viser de forhandlinger i Paris, som har fundet sted siden første behandling af dette lovforslag.

Ved at vedtage ratifikationen af dette dokument pådrager tinget sig et ansvar, som man må befrygte at man ikke overser i dag. Dette er også en motivering for, at vi agter at stemme imod.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslaget

vedtoges med 137 stemmer mod 15; 1 medlem stemte hverken for eller imod.

Formanden:

Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

Tredje behandling af forslag til lov om nordisk vidnepligt.

(Lovforslag nr. 80. Fremsat 26/2 75. Første behandling 12/3 75. Betænkning 10/4 75. Anden behandling 30/4 75).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Lovforslaget

vedtoges enstemmigt med 156 stemmer.

Formanden:

Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

Tredje behandling af forslag til lov om ændring af lov om Danmarks forvaltningshøjskole.

(Lovforslag nr. 92. Fremsat 27/2 75. Første behandling 10/3 75. Betænkning 17/4 75. Anden behandling 29/4 75).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Lovforslaget

vedtoges enstemmigt med 157 stemmer.

Formanden:

Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden (sidste) behandling af forslag til folketingsbeslutning i henhold til grundlovens § 47 med hensyn til statsregnskabet for finansåret 1972-73.

(Andre selvst. forslag nr. XLV. Fremsat 16/4 75 i betænkning fra finansudvalget. Første behandling 29/4 75).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Forslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Forslaget til folketingsbeslutning

vedtoges enstemmigt med 157 stemmer.

Formanden:

Der vil nu blive givet finansministeren meddelelse om denne vedtagelse.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om ændring af lov om forsyningsmæssige foranstaltninger.

(Lovforslag nr. 129. Fremsat 10/3 75. Første behandling 3/4 75. Betænkning 30/4 75).

Der var stillet 2 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets tekst, ændringsforslagene

og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Guldberg (V):

Jeg skal til det af venstre stillede underændringsforslag til handelsministerens ændringsforslag kun komme med den ganske korte bemærkning, at motiveringen herfor er, at det ikke har været os muligt at få nogen begrundelse fra handelsministerens side for, hvorfor man nu skulle indføre en almindelig prisudligningsmekanisme på alle mulige andre vareområder, fordi man har konstateret, at det på det meget specielle område og med den særlige baggrund, olie og olieprodukter har, kan være nødvendigt at have en sådan hjemmel til rådighed for olie og olieprodukter.

Jeg gør opmærksom på, at der jo netop er tale om på dette område et udpræget kartelagtigt foretagende og derfor, at man sådan set må gå ud fra, hvad vi også nogenlunde har vidst, at der i krisesituationer og med forskellige forsyningsmuligheder kan opstå dette, at man for så vidt får den samme vare, måske endda ad forskellige kanaler, men med samme udgangspunkt, men til helt forskellige priser. Plus dette, at dette altså er et så centralt vareområde, at det ikke på nogen måde lader sig erstatte, og man kan ikke vente på det, om jeg så må sige, og derfor er der en tvang på, som gør, at prisudligning kan være en rigtig og fornuftig ting.

Det har ikke været muligt for handelsministeren fra flere spørgsmål at komme med ét — jeg vil kalde det troværdigt — eksempel på, at man nu skulle have en ny administrationsmulighed over for erhvervslivet i form af prisudligning på alle mulige andre måder. Landbrugsvarer og de fleste masseprodukter af den art lader sig altså ikke føre ind under det, fordi de er underkastet markedsordninger, og metaller er sådan det nærmeste, vi er kommet det.

Jeg føler mig altså overbevist om, at hverken handelsministeren eller et folketingsudvalg vil være overvældende begejstrede ved tanken om f. eks. at give sig til at begynde at gribe ind i jern- og metalindustrien med henblik på at lade dem deltage i en prisudligningsordning mellem dem indbyrdes. Jeg har altså ikke kunnet se det realistiske i det, så det, der skulle være en for-

enkling — det var jo en af begrundelserne for denne lov — er altså blevet noget andet.

Jeg vil gerne anbefale, at man stemmer for venstres underændringsforslag og fastholder, at prisudligning kun skal stå dér, hvor det begrundet hører hjemme.

Jeg vil gerne til sidst sige, at jeg synes, at den sidste ændring af handelsministerens forslag er en forbedring, for så vidt som det må erkendes, at hastesituationer ikke kan foreligge på prisudligningsområdet, og det er dog erkendt. Til gengæld falder altså motiveringen endnu længere ned for overhovedet at have bestemmelsen, men jeg vil altså anbefale, at man stemmer for underændringsforslaget.

Stinus (RV):

I modsætning til hr. Guldberg er det radikale venstre tilfreds med de svar, handelsministeren har givet udvalget på spørgsmålene vedrørende prisudligningen, og kan derfor stemme for forslaget med de af handelsministeren foreslåede ændringer, men vil stemme imod det af venstre stillede underændringsforslag.

Ninn-Hansen (KF):

Der er jo tale om en beredskabslovgivning. I de tilfælde, hvor indgreb, som man ellers ikke normalt anvender, er nødvendige, fordi der er mangel på varer eller optræder særlige situationer, så ikke man har normale forsyninger, må man kunne klare sagen hurtigt. Der kan jo, det ved vi, være tilfælde, hvor folketinget ikke samlet kan træffe afgørelse, det ved vi fra krigssituationer, og det er jo ikke længe siden, under oliekrisen, at man var i en situation, hvor folketinget ikke var samlet på normal måde, men alligevel måtte handle. Det er alene den situation, lovgivningen er bestemt for.

Jeg takker for ministerens meddelelse om, at det kun er i påtrængende tilfælde, man vil anvende disse bestemmelser. Det tilfredsstillende os, og jeg går ud fra som givet, at ministeren, i det omfang folketinget kan samles, vil anvende den normale lovgivningsvej, sådan at det også kun er i påtrængende tilfælde, at man vil gå den vej, der er omtalt i lovforslaget, nemlig at lade udvalget alene tage stilling til sagen, men jeg vil gerne have, at ministeren bekræfter dette.

Så skal jeg blot sige, at hvis man anerken-

[Ninn Hansen.]

der, at prisudligning kan finde sted i disse unormale tilfælde, så kan jeg ikke se, at det kun skal gælde for bestemte varegrupper. Så bør det kunne gælde for alle varegrupper.

Kjærulff-Schmidt (FP):

Ministerens oplæg i fremsættelsestalen og bemærkningerne til lovforslaget viser tydeligt, at det, der var tilsigtet med forslaget, da det blev fremsat, var, at der skulle skabes mulighed for prisudligning på energiforsyningsområdet. Under det energipolitiske udvalgs arbejde med forslaget har det vist sig, at med den formulering, forslaget har fået, som formentlig er en fejlformulering, rækker forslaget langt videre end oplægget fra regeringens side måtte give udtryk for. Vi mener i fremskridtspartiet, at det er ganske ubegribeligt, at ministeren, som har været til samråd i udvalget, ikke har villet medvirke til at indskrænke de områder, forslaget drejer sig om, sådan at forslaget kunne få en formulering, der svarer til det oplæg og den sammenhæng, det fremkom i.

Fremskridtspartiet er medforslagsstiller til det af hr. Guldborg omtalte underændringsforslag, og vi anbefaler, at man stemmer ja til dette underændringsforslag.

Erik Holst (S):

Jeg skal for god ordens skyld sige, at socialdemokratiet er fuldt tilfreds med de forklaringer og de eksempler, handelsministeren gav i udvalget, og vi må derfor sige, at vi kan acceptere lovforslaget således som det foreligger, og må anbefale at stemme imod det af venstre stillede underændringsforslag.

Sigsgaard (VS):

Det er fremgået af debatten her i dag, at den beslutning eller de beslutninger, der skal træffes ved afstemningen om ændringsforslagene om et øjeblik, i høj grad bygger på spørgsmål og svar på spørgsmål, som udvalget har stillet til ministeren.

Desværre ligger det jo sådan, at udvalget ikke har bilagt sin betænkning disse for den stillingtagen, der skal tages her, åbenbart ret så afgørende besvarelser, og derfor kan VS ikke deltage i afstemningen om ændringsforslagene. Det vil vi give udtryk for ved hverken at stemme for eller imod.

Det ligger jo sådan, at forslaget har været behandlet i det energipolitiske udvalg, som i sin tid blev nedsat med 21 medlemmer mod de normale 17 medlemmer, man har i udvalgene, med, så vidt jeg har forstået, den utrykkelige begrundelse, at man derved ville skabe mulighed, for at samtlige folketingspartier blev repræsenteret i udvalget, og da samtlige folketingets partier jo ville være repræsenteret efter den hensigt, man havde, så undlod man at etablere en suppleantordning.

Det har nu vist sig, at man har brudt med de forudsætninger, der lå i debatten, der gik forud for nedsættelsen af energipolitisk udvalg, da samtlige folketingspartier ikke er repræsenteret i energipolitisk udvalg. Det har altså i dette tilfælde ramt VS, som heller ikke kan gøre brug af nogen suppleantordning, idet man jo netop undlod suppleantordningen under henvisning til, at alle partier var repræsenteret. Derfor står vi i den situation, at i sager som denne har vi ikke tilstrækkeligt grundlag for at tage stilling, og specielt ikke når man så stærkt som her henviser til spørgsmål, der er stillet, og svar, der er modtaget fra ministeren.

Handelsministeren (Erling Jensen):

Også af hensyn til hr. Sigsgaard synes jeg det er rigtigt at sige, at når vi har fundet det rimeligt, at der eksisterer en prisudligningsmulighed også for andet end varer, der vedrører energiforsyning, ja, så ligger det vel helt naturligt deri, at det forekommer lidt kortsynet kun at ville gennemføre en prisudligningsmulighed dér, hvor vi har måttet konstatere, at vi manglede en sådan ved den foregående lejlighed, og at være alt for skråsikre på, at der ikke i fremtiden melder sig andre ubehagelige anledninger, hvor det havde været klogt at være så forudseende, at der også for andre varers vedkommende var en prisudligningsmulighed anvendelig. Jeg synes også, og jeg er glad for, at mange ordførere har understreget det, at med den tilføjelse, at denne prisudligningsmulighed kun kan anvendes med folketingsudvalgets tilslutning, er der skabt en sådan garanti for dens anvendelse i overensstemmelse med dette folketing, at jeg har svært ved at forstå modstanden imod den.

Jeg vil også gerne tilføje, at det er min opfattelse, at markedsordningerne ikke på

[Handelsministeren.]

tilstrækkelig måde kommer til at tage hensyn til den undtagelsessituation under en eventuel priseksplosion, som dette kan finde anvendelse på. Jeg kan imidlertid helt acceptere hr. Guldbergs og partiet venstres vurdering af disse ting på det foreliggende grundlag.

Jeg var lidt ked af hr. Guldbergs betragtninger om det troværdige, men jeg går ud fra, at det gik på selve argumentationen og ikke på personen og ministeriet som helhed. Når jeg siger, jeg var lidt ked af det, er det, fordi jeg har været glad for at mærke den meget kraftige adskillelse mellem venstres formulering af baggrunden for dette underændringsforslag og fremskridtspartiets. Fremskridtspartiets vurdering har været et forsøg på først at tillægge handelsministeren synspunkter og bagefter argumentere ud fra dem. Det er ikke nogen ualmindelig fremgangsmåde, men jeg er glad for, at der er afstand mellem partiet venstre og fremskridtspartiet på dette punkt, selv om man stiller det samme og står bag det samme underændringsforslag.

Så takker jeg hr. Stinus og hr. Ninn-Hansen og hr. Erik Holst for deres tilslutning og også, fordi de finder, at den argumentation, der er fremkommet om nødvendigheden eller rimeligheden af prisudligningsmuligheden på andre varer, er troværdig og acceptabel. Jeg skal bekræfte over for hr. Ninn-Hansen for det første dette, som vi er enige om, at netop ved at forudsætte tilslutning fra et folketingsudvalg, vil der være garanti for, at hvis dette folketingsudvalg foretrækker det, vil prisudligningen altid komme til udtryk gennem en lov. For det andet dette, at jeg helt erkender, at hvor en lovgivning forekommer naturlig, hvor der er tale om komplicerede forhold, der i øvrigt gør en lovgivning naturlig, og hvor der er det tidsmæssige forløb, der gør en normal lovbehandling mulig, dér må det være at foretrække at gennemføre en egentlig lovgivning om det pågældende områdes dækning på det sikkerhedsforsyningsmæssige område, også med hensyn til prisudligning.

Kjærulff-Schmidt (FP):

Handelsministerens bemærkninger kalder mig herop. Det fremgik meget tydeligt af ministerens fremsættelsestale, det fremgik

meget tydeligt af bemærkningerne til lovforslaget, at regeringen havde den opfattelse, at en mulighed for prisudligning kunne være nødvendig på energiforsyningsens område. Som følge deraf blev forslaget henvist til det energipolitiske udvalg, hvor man udførligt har gennemgået forslaget og dets virkning og konsekvenser på det energiforsyningsmæssige område.

Men under udvalgets behandling viste det sig, at med den formulering, forslaget havde, så var det ikke sådan, som man skulle tro efter fremsættelsestalen og bemærkningerne til forslaget, at det var et forslag, der kun drejede sig om energiforsyning. Det drejer sig også om korn og om sukker og om jern og metal og tekstiler og alle mulige andre områder, alle mulige andre varegrupper. Man kan nævne en hvilken som helst varegruppe; den er omfattet af dette forslag, som oprindeligt foregaves at dreje sig om energiforsyningsområdet. Vi har gjort opmærksom på fra fremskridtspartiets side, at det er en ukorrekt fremgangsmåde, der er tale om her. Om det så er en fejl fra regeringens side, at den ikke har begrundet forslaget korrekt, eller om det er en fejl, at folketinget har henvist forslaget til energipolitisk udvalg og ikke til erhvervsudvalget, eller hvor det nu ellers skulle have været behandlet, det skal jeg ikke tage stilling til, men vi har blot gjort opmærksom på, at forslaget altså rækker hundrede gange videre end det, regeringens intentioner tilsyneladende var, når man læser fremsættelsestalen.

Handelsministeren (Erling Jensen):

Jeg nødsages til at konstatere, at alle andre partier i denne sal ved en gennemlæsning af lovforslaget har konstateret, hvad det drejede sig om. Unigheden f. eks. med partiet venstre har ikke på noget tidspunkt drejet sig om, hvorvidt man havde misopfattet dette lovforslag. Venstre havde tværtimod opfattet det aldeles øjeblikkeligt og reageret lige så øjeblikkeligt.

Hermed sluttede forhandlingen.

Underændringsforslag nr. 2
forkastedes med 87 stemmer mod 62; 5 medlemmer stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 1 om en ny affattelse

af lovforslagets tekst og teksten i den således ændrede affattelse vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Nathalie Lind):

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Forhandling om udenrigsministerens redegørelse af 24. april 1975 om situationen i Indokina.

(Redegørelse nr. II. Redegørelsen givet 24/4 75).

Anden næstformand (Nathalie Lind):

Taletiden er indtil 10 minutter.

Lasse Budtz (S):

Allerførst vil jeg ganske kort takke udenrigsministeren for hans redelige og velafbalancerede redegørelse for situationen i Sydøstasien. Baggrunden er jo nu totalt ændret, men det skal jeg komme tilbage til.

Dernæst vil jeg udtrykke mit partis enighed i, at det er godt, vi får flere udenrigspolitiske debatter om begrænsede emner.

Efter socialdemokratiets opfattelse kan det kun være et spørgsmål om ganske kort tid, hvornår vi optager egentlige diplomatiske forbindelser med den provisoriske regering i Sydvietnam. Jeg vil gerne minde om, at vi allerede gennem længere tid har haft gode kontakter med PRGs repræsentanter, og en hurtig og automatisk anerkendelse vil også være i fuld overensstemmelse med regeringens og partiets politik om at optage diplomatiske forbindelser med den regering, der har den faktiske magt i et land, uanset politisk indstilling, og i dag er det jo PRG og Hanoi, der har magten i syd. Det er også med tilfredshed, jeg konstaterer, man er ved at tage skridt til at anerkende den nye regering i Cambodia.

Jeg er naturligvis fuldkommen klar over,

hvad vi senere vil høre fra den højre side af salen i dette høje ting, men det er for mig naturligt allerede på dette tidspunkt at fremhæve, at hvis vestlige lande som Danmark starter med at vende ryggen til det nye Vietnam, der nu omsider efter 30 års krig har fået fred eller er ved at få det, kaster vi helt selvfølgelig landet i armene på kommunisterne. PRG, men i øvrigt også Hanoi, har for længst og meget omhyggeligt gjort opmærksom på, at man meget gerne vil samarbejde også med vestlige lande, handle med dem, modtage deres økonomiske støtte og hjælp og deres tekniske assistance ved genopbygning af det mishandlede land. Hvis vi holder os fornemt eller bedrevidende tilbage, vil vi helt og aldeles overlade initiativet, men også påvirkningsmulighederne til de store kommunistiske stater, som vi på forhånd ved vil kappes om at yde assistance og øve indflydelse.

Vi skal og bør hjælpe både syd og nord. Syd har vi hjulpet for længst med betydelige midler, men nu får de brug for flere. Nord var regeringen parat til at hjælpe med teknisk bistand og lån. Der er i virkeligheden tale om en neutral, humanitær hjælpeindsats, og det er mig aldeles ubegribeligt, at partierne til højre i denne sal ikke forstår det og ikke vil være med til at efterleve det retfærdighedsprincip, som den danske hjælp var og er anlagt efter. I den forbindelse vil jeg gerne efterlyse en kommentar fra hr. Honoré fra kristeligt folkeparti til de udtalelser, han er blevet citeret for i massemedierne i dag.

Hvis vi fortsætter med at kigge fremad et stykke endnu, bør det fremhæves, at PRG klart har sagt, at man vil søge en neutral og alliancefri politik. Man er endda ifølge amerikanske kilder gået så langt som at sige, at man meget gerne ser, at der fortsat er en amerikansk ambassade i den by, der indtil for få dage siden hed Saigon. Man har lovet religionsfrihed, og efter de meldinger, der indtil nu er kommet fra de befriede områder, har der ikke været tale om de blodbade, som ofte er blevet forudset.

Når det er sagt, vil jeg gerne tilføje, at heller ikke jeg tror, at et genforenet Vietnam — og genforeningen har altid været målet for Nordvietnam, PRG og en meget betydelig del af den øvrige befolkning i Sydvietnam — kan undgå at blive kommunistisk